

סוטה לז-א
עניין: שלש בריתות

פרי צדיק פרשת בהר

[ב] **בהר** סיני. פירש"י מחו"כ מה ענין שמיטה אלל הר סיני כו' אלל מה שמיטה נאמרו כו' רף כולן וכו' ול"כ דמשמע דאם הי' מזכיר אלל מזה אחרת לא האמור כי"כ מה ענין המזבח להר סיני. וגם התי' אינו מוכן דלמה נזכר דוקא במזבח שמיטה ללמוד על החורה כולה שנאמרו הכל בסיני, אך הענין דאי' בגמ' (סוטה לו:) כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באלל מועד ונשאלו בערבות מואב וכו' והיינו דמתן תורה הי' שיהיו ישראל ממלכת כהנים כמו שיהיו לעתיד שנא' והאם כהני ה' תקראו שיהיו רק עבדי ה'. דכתיב אני אחרתי אלקים אהם שלא יהי' מלאך המות שולט בהם (כמ"ש פ"ז ה.) מכלל שהי' מתוקן הכל כמו שהי' קודם החטא, שלא נברא האדם רק לשמש את קונו ולא יהי' לו שום טעם בעוה"ז. ואח"כ באלל מועד. אף שהי' כבר אחר הקלקול. מ"מ הי' חלק משה רבינו כל מ' שנה אכלו את המן ולא נחנה חורה אלל לאוכלי מן (כמ"ש במכילתא ותנחומי) אלל הי' להם עמל רק ללקות, וגם בזה הי' מדרגות (כמ"ש יומא פה.) לדיקים ירד על פתח בתייהם ציונים יאלו ולקטו רשעים שנו ולקטו, ומי שהי' אמונתם פחותה הי' סרחו מרובה. אבל יצאנו מן ה' לכל אחד ללקות. ואם הי' משרע"ה נכנס לא"י הי' נשאר כך לעולם רק ראה הסי"ה שאין מוכשר עוד לזה. ואח"כ בערבות מואב קודם שנכנסו לא"י שהי' חלק יהושע, שאז החמיל כ"א לעבוד זה פינה לשדוה וזה פונה לכרמו, אז החמיל משנה חורה שהיא החמלת חושבנ"פ דכתיב ב"ר היטב, וכמ"ש (מגילה לא:) ומשה מפי' עמלן אחרן

שם משמואל במדבר תרע"ב

וכן יש לפרש מאמרם ז"ל (חגיגה ו'): שהתורה כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באוהל מועד ונשתלשו בערבות מואב, שזה מקביל לעומת שלשה אלה חלקי האדם, בהר סיני הוא נגד השכל כנ"ל. באוהל מועד נגד הנפש מקום הקרבות שהם נפש תחת נפש ותוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים שהוא כחות הנפש כנ"ל. ערבות מואב מלשון ערבה שהוא חושך נגד כחות הגוף, והכוונה שישתלמו ישראל ע"י התורה בגוף ונפש ושכל להיות כולו קודש, ושיהי' התיקון הכללי נגמר: אך הצליח מעשה שטן, שבהר סיני עשו את העגל שע"ז היא חטא השכל, באוהל מועד הי' חטא המרגלים ומאסו בארץ חמדה ופחדם ממלחמת ז' אומות שכל אלה הם חטא הנפש שמשכנה בלב, ערבות מואב הי' חטא בנות מואב שהוא בגוף, ומכל ג' אלה נשאר לדורות, חטא העגל נאמר (שמות ל"ב) וביום פקדי וגו', חטא המרגלים נאמר (תהלים ק"ו) וישא ידו להם להפיל אותם במדבר ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות, והם בכו בכי' של חנם ונקבעה להם בכי' לדורות, חטא ערבות מואב נאמר (יהושע כ"ב) המעט לנו את עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו עד היום הזה: ונראה אף שהתיקון הכללי לא יהי' עד ימות המשיח מ"מ נעשה תיקון בצד מה לג' אלה ע"י שילה, בית ראשון, ובית שני. שילה בחלקו של יוסף נגד השכל שמשכנו במוח, ויוסף הוא בחי' ראש כבמדרש (פ' ויחי) שאמר להם יוסף לשבטים אתם הגוף ואני הראש שנאמר (דברים ל"ג) תבואתה לראש יוסף ולקדקוד נזיר אחיו, בית ראשון ששרתה בו שכינה הוא תיקון הלב משכן הנפש שהיתה האהבה בו בהתגלות כמ"ש ברש"י שיר השירים בפסוק הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני ונקרא לבנון שהוא לבן של ישראל כבמדרש (שיהש"ר פ"ז סי' י'). בית שני שחסרו ה' דברים ולא הי' בערך מקדש ראשון אלא בערך גוף לנפש, והבן: